

Handläggare: Sandra Lindquist, intressepolitisk ombudsman
sandra.lindquist@funktionsrattstockholm.se

Dnr KS 2023/1412

2024-04-29

Remissyttrande beträffande *Riktlinjer handläggning av insatser enligt LSS och bistånd enligt SoL till barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning*

Funktionsrätt Stockholms stad är en paraplyorganisation för funktionshinderorganisationer verksamma inom kommunen. Vi verkar för att stärka våra medlemsföreningars arbete för mänskliga rättigheter, full delaktighet och jämlikhet på alla områden i samhället. Funktionsrätt Stockholms stad representerar 32 föreningar med sammanlagt drygt 30 000 enskilda medlemmar inom ett brett spektrum av funktionsnedsättningar.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har till Funktionsrätt Stockholms stad remitterat remissen Riktlinjer handläggning av insatser enligt LSS och bistånd enligt SoL till barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning.

Ställningstaganden

Bedömning

I handläggningen ligger ett stort ansvar på den som gör bedömningarna. Brist på tid, kompetens, tålamod och intresse gör att bedömningen kan landa fel och leda till ödesdigra konsekvenser för den enskilde. Otydliga formuleringar kommer fortsatt gå ut över den enskilde i hög utsträckning och fortsatt skapa friktion och merarbete för handläggaren. Vi efterfrågar därför en ökad tydlighet i de allra vanligaste frågorna.

Här kan vi nämna vad som är skäligt att tillhandahålla trots hushållsgemenskap. Det borde vara helt uteslutet att barn ska förväntas stå för sina funktionshindrades föräldrars behov inom ramen för denna gemenskap, något som inte är ovanligt. Barnperspektivet borde istället medföra att föräldrar medges stöd utöver det annars garanterade.

Något annat som lett till orimliga utfall är till exempel bedömningen om behovet kan tillgodoses på annat vis. Vad det kan leda till är att ledsagning i samband med vårdbesök slentrianmässigt avslås även där vårdgivaren inte säger sig kunna stå för ledsagning. Vem bär ansvaret då? Man blir som enskild lämnad åt handläggares godtycke.

Många är vi inom funktionshinderrörelsen som upplevt uppenbara försämringar inom rättighetsområdet och där rådande praxis snarare är ett tak än ett golv. Om man från stadens sida menar allvar med att syftet med denna revidering är att öka rättssäkerheten och likabehandlingen i staden bör man också tillse att tillämpningen blir enligt riktlinjerna.

Ledsagning

Denna revidering ersätter de tidigare riktlinjer som funnits för ledsagning och ledsagarservice. Det förpliktigar.

Från vår horisont ser vi att de riktlinjer som staden nu vill upprätta inte tar det helhetsgrepp som skulle behövas om de svårigheter som uppstår mellan socialtjänst och den enskilde. Tydligt märks detta där den enskildes rätt till ledsagning för promenader, kultur- och social samvaro nu tas bort. Fokus ligger nu istället på social isolering. Men här tar man inte hänsyn till att problem att röra sig utanför hemmet inte behöver ha med sociala svårigheter att göra. Till exempel har många synskadade vänner men problem med att utföra enklare ärenden.

Eftersom förarbeten och praxis idag avgränsat stödet till en fråga om att bryta isolering saknas ofta möjligheterna att erhålla stöd i domstol. Vi efterfrågar större tydlighet, både för den enskilde och för handläggaren.

Så kallad hemtagning

Funktionsrätt Stockholm har vid upprepade tillfällen krävt att Stockholms stad omgående ska upphöra med alla tvångsflyttningar av boende med

funktionsnedsättningar. Det är en grundläggande mänsklig rättighet att kunna bo där man vill och inte tvingas flytta

Att den enskilde efter en kortare eller längre tid ska flytta hem igen och där få ett boende av god kvalitet är endast positivt om den enskilde vill det själv. Men för den person som inte vill flytta från sitt boende så är ett sådant mål oacceptabelt. Boendet utgör den enskildes hem och det kan aldrig vara rätt att behöva flytta mot sin vilja.

Vi kräver att den enskildes rätt att få bo kvar eller välja önskat boende ska vara styrande i bedömning och beslut av boende. Det måste framgå av riktlinjerna att så kallad hemtagning inte får ske mot den enskildes uttryckliga vilja. Det gäller även flytt inom staden.

Tidsbegränsade beslut

Beslut om insatser under längre tid är något som vi generellt är mycket positiva till. Det är inte rimligt att ha ettåriga beslut för personer med varaktiga funktionsnedsättningar.

Det finns dock en del osäkerhet i tillämpningen. Enligt det reviderade förslaget ska en eventuell tidsbegränsad insats alltid bedömas utifrån omständigheterna och ska aldrig vara schablonmässig.

Dock, och detta är viktigt, skriver staden att detta inte ska förväxlas med det årsvisa uppföljningskravet som handläggarna har. Det blir en svår balansgång, eftersom man ofta som brukar känner sig ifrågasatt vid dessa uppföljningar. Vad är i så fall meningen med dessa och hur ska staden se till att dessa uppföljningar inte blir delar av den utredning som ligger till grund för beslut av insats?

Vi frågar oss hur reglerna skiljer sig från tidigare riktlinjer och om staden i så fall tillstår att det har funnits beslut som har varit schablonmässiga?

Statistik

Det är viktigt att kommunala riktlinjer inte är begränsande och syftet med stadens riktlinjer ska vara att säkerställa rättssäkerhet och likabehandling när det gäller utredning, bedömning och tillgång till insatser. Men hur ska vi veta att detta uppfylls?

För att säkerställa att insatser ges efter behov och i enighet med riktlinjerna behövs utökad statistikinsamling kring bifall, avslag och delavslag.

Remissförfarandet

Vad vi vet har arbetet med revideringen inte föregåtts av någon dialog med funktionshinderorganisationerna i staden. Vi tror att det har lett till att det finns frågor som borde hanteras inom ramen för dessa riktlinjer som lyser med sin frånvaro. Vi ställer oss därför tveksamma till nyttan av riktlinjerna i sin nuvarande form och värdet av förändringarna som görs i eftersom de är så otydliga.

Bristen på tydlighet gör att det blir omöjligt att förutspå i vilken utsträckning de kommer ha någon praktisk betydelse. Vi tror att om organisationerna fått tycka till hade det bäddat för ett mer användbart dokument.

För Funktionsrätt Stockholms stad

Lena Huss
Ordförande

Sandra Lindquist
Intressepolitisk ombudsman